

GENERALINIO ADVOKATO
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER IŠVADA,
pateikta 2004 m. vasario 17 d. ¹

1. *Landgericht Düsseldorf* (Vokietija), regiono civilinių ir baudžiamųjų bylų teismas, Teisingumo Teismui pateikė du prejudicinius klausimus dėl Reglamento (EB) Nr. 2100/94 dėl augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje ² 14 straipsnio 3 dalies šeštosios įtraukos bei Reglamento (EB) Nr. 1768/95, įgyvendinančio Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 3 dalyje numatytas žemės ūkio išimties taisykles ³, 9 straipsnio išaiškinimo.

richt taip pat klausia, ar atitinkamo perdurbėjo galima prašyti pateikti informaciją apie visus ūkininkus, kurie naudojo konkrečios veislės dauginamąją medžiagą, ar tik apie tuos, apie kuriuos yra įrodymų, kad jie atliko apdorojimą.

I – Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės

Landgericht siekia sužinoti, ar saugomos augalų veislės savininkas turi teisę išperdurbėjo reikalauti informacijos, siekdamas kontroliuoti ūkininkų, kurie naudojami Reglamento Nr. 2100/94, 14 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtimi ⁴, tapatybę, neatsižvelgiant į tai, ar yra įrodymų, kad buvo apdorota savininko saugomos veislės medžiaga. Jei tokie įrodymai reikalingi, *Landge-*

2. Ieškovė pagrindinėje byloje *Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH* (toliau – *STV*) yra saugomų augalų veislių savininkų ir išimtinių licencijų turėtojų asociacija. Ji yra registruota kaip ribotos atsakomybės bendrovė (*GmbH*) ir veikia savo narių ir *Bundesverband Deutscher Pflanzenzüchter eV*, kuri savo ruožtu yra ieškovės akcininkė ir kurios vardu ieškovė reikalauja iš atsakovės *Brangewitz GmbH* tam tikrų teisių gauti informaciją, susijusią su dauginamosios medžiagos, gautos nuėmus derlių, apdorojimu platinimo tikslais, narių vardu.

1 – Originalo kalba: ispanų.

2 – 1994 m. liepos 27 d. Tarybos reglamentas (OL L 227, p. 1).

3 – 1995 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (OL L 173, p. 14).

4 – Kuri jiems leidžia, sumokėjus teisingą atlyginimą, be išankstinio leidimo sodinti savo ūkyje augalų medžiagą, gautą nuėmus saugomos veislės dauginamosios medžiagos derlių.

Prašoma informacija dėl 1997–1998 prekybos metų yra susijusi su 492 saugomomis augalų veislėmis; dėl 1998–1999 prekybos metų — su 517 saugomomis augalų veislėmis ir dėl 1999–2000 prekybos metų — su 574 saugomomis augalų veislėmis. Kiekvienu atveju susijusios veislės saugomos pagal nacionalinę arba Bendrijos teisę.

Deutscher Pflanzenzüchter 1997–1998, 1998–1999 ir 1999–2000 prekybos metams parengtą instrukciją, kuri kiekvienam ūkininkui buvo nusiųsta kartu su formuliais, deklaracijose pareiškė, kad sėklas apdorojo trečiasis asmuo.

3. 2000 m. birželio 19 d. *Brangewitz* išsiuntinėjo reklaminį lankstinuką, siūlantį apdoroti sėklas ūkiuose, naudojant jos techniką, kurią ji pristatytų į atitinkamą ūkį. Tiksliau, ji pasiūlė jas sijoti, kad būtų atrinktos stambiausios sėklos, ir dezinfekuoti. „Stoginės, valymo, rūšiavimo ir dezinfekavimo“ paslaugos buvo siūlomos už 7,90 DEM už toną.

5. *STV* teigia, kad *Brangewitz* veikia kaip sėklų perdirbėjas, nes jos darbuotojai ne tik tiesiogiai dalyvauja toje veikloje, bet ji ir nuomoja mašinas vartotojams atlikti apdorojimą jų ūkiuose. Ji teigia, kad iš deklaracijų, kuriose ūkininkai pranešė, kad pasinaudojo išimtimi, sąskaitų ir važtaraščių aišku, jog *Brangewitz* dauginimo tikslais apdorojo bent 71 saugomas augalų veisles, į kurias teises turi jos nariai. *STV* nuomone, iš to išplaukia, kad *Brangewitz* privalo pateikti informaciją apie suteiktas paslaugas.

4. Pagrindinėje byloje *STV* pateikė daugelio *Brangewitz* klientų, kurie naudojo ūkininkų išimtimi, parodymų kartu su pastarosios išduotais dokumentais ir važtaraščiais. Sąskaitose sumos už kiekvienos iš javų rūšių, pavyzdžiui, miežių, valymą, rūšiavimą ir dezinfekavimą yra nurodytos pagal svorį. Kai kuriose sąskaitose yra duomenų apie apdorotas veisles.

II — Prejudiciniai klausimai

Ūkininkai, kurie savo ūkiuose dauginimui naudojo saugomų veislių sėklas, gautas iš ankstesnių derlių, pagal *Bundesverband*

6. Siekdamas nustatyti įmonių, kurios ūkininkams jų ūkiuose teikia iš saugomų veislių gautas dauginamosios medžiagos apdoroti-

mo paslaugas, pareigos pateikti informaciją apimtį, *Landgericht Düsseldorf* pateikė šiuos prejudicinius klausimus:

susiję su ūkininkais, apie kuriuos veislių savininkas turi duomenų, kad <...> perdirbėjas apdorojo nagrinėjamas saugomas veisles?“

III — Bendrijos teisės aktai

„1) Ar turi būti aiškinama, kad (Reglamento Nr. 2100/94 <...> 14 straipsnio 3 dalies šeštoji įtrauka ir Reglamento Nr. 1768/95 <...> 9 straipsnis) numato, kad pagal Reglamentą Nr. 2100/94 saugomos veislės savininkas gali reikalauti iš perdirbėjo informacijos, neatsižvelgiant į tai, ar yra duomenų, kad perdirbėjas apdorojo atitinkamą saugomą veislę?

7. Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnyje, kurį prašo išaiškinti Vokietijos teismas, teigiama:

„Nukrypimas nuo augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje

2) Tuo atveju, jei yra duomenų apie pirmame punkte minimus faktus, ar perdirbėjas privalo <...> pagal Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 3 dalies šeštosios įtraukos ir Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsnio nuostatas pateikti informaciją apie visus ūkininkus, kuriems jis apdorojo nagrinėjamas veisles; ar privalo ją pateikti tik tiek, kiek tai

1. Nepaisant 13 straipsnio 2 dalies nuostatų ir siekiant užtikrinti žemės ūkio gamybą, ūkininkams leidžiama dauginimo tikslais lauke savo ūkyje naudoti augalinę medžiagą, gautą nuėmus dauginamosios medžiagos, išskyrus hibridines ar sintetines veisles, kurioms yra taikoma augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje, derlių.

2. 1 dalies nuostatos taikomos tiktai žemės ūkio augalų rūšims:

a) pašariniams augalams: <...>

8. Komisijos reglamento Nr. 1768/95, įgyvendinančio Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnyje numatytos žemės ūkio išimties taisyklės, 9 straipsnyje nurodyta:

b) javams: <...>

„Perdirbėjo teikiama informacija

c) bulvėms: <...>

d) aliejiniams ir pluoštiniais augalams:
<...>

1. Informacijos, kurią perdirbėjas privalo teikti turėtojui, remdamasis pagrindinio reglamento 14 straipsnio 3 dalies šeštąja įtrauka, detalės gali būti sutarties tarp turėtojo ir atitinkamo perdirbėjo objektas.

3. Siekiant, kad įsigaliojūt 1 dalyje nurodytas nukrypimas ir kad būtų apsaugoti teisėti selekcininko ir ūkininko interesai, prieš įsigaliojant šiam reglamentui, sąlygos pagal 114 straipsnį priimtose įgyvendinimo taisyklėse turi būti nustatytos remiantis šiais kriterijais:

2. Jeigu tokia sutartis nebuvo sudaryta arba netaikoma, perdirbėjas, nepažeisdamas informacijos reikalavimų, keliamų pagal kitus Bendrijos teisės aktus arba pagal valstybių narių teisės aktus, turėtojo prašymu privalo jam pateikti reikšmingą informaciją. Toliau pateikti punktai laikomi reikšminga informacija:

— <...>

— reikalingą informaciją savininkams jų prašymu teikia ūkininkai ir perdirbimo paslaugų tiekėjai; <...>“ (Pataisytas vertimas)

a) perdirbėjo vardas ir pavardė, jo nuolatinė gyvenamoji vieta ir jo verslo pavadinimas ir registracijos adresas;

- b) faktas, ar perdirbėjas suteikė augalinių produktų, priklausančių vienai ar kelioms turėtojo veislėms, apdorojimo sodinimui paslaugą, jeigu ta veislė ar veislės buvo deklaruotos ar kitokiu būdu žinomos perdirbėjui;

- c) jeigu perdirbėjas suteikė šią paslaugą, augalinių produktų, priklausančių atitinkamai veislei arba veislėms, kiekis, kurį perdirbėjas apdorojo sodinimui, ir visas kiekis, gautas jį apdorojus;

- d) c punkte minimo apdorojimo datos bei vietas;

ir

- e) asmens ar asmenų, kuriems jis suteikė c punkte minimą apdorojimo paslaugą, vardai, pavardės, adresai ir atitinkami kiekiai.

<...>”

IV — Procesas Teisingumo Teisme

9. Pagrindinės bylos šalys, Vokietijos vyriausybė, Nyderlandų vyriausybė ir Komisija, rašytines pastabas šioje byloje pateikė per Teisingumo Teismo Statuto 23 straipsnyje nustatytą terminą.

2004 m. sausio 8 d. posėdyje pastabas žodžiu pateikė ieškovės ir atsakovės atstovai bei Komisijos atstovas.

V — Pirmas klausimas

A — *Pateiktos pastabos*

10. STV teigia, kad Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 3 dalies šeštoji įtrauka kartu su Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsniu savininkams suteikia plačią teisę gauti informaciją apie saugomas jų veisles, iš sėklų perdirbėjų reikalaujama savininkams pateikti pastarųjų reikalaujamą informaciją dėl saugomų veislių apdorojimo, savininkams neprivalant įrodyti, kad reikalaujama infor-

macija susijusi su konkrečia operacija. *STV* priduria, kad iš principo iš pasodinus saugomą veislę užauginto derliaus gautų sėklų naudojimas yra draudžiamas, nors išimtinai ūkininkams leidžiama sodinti, laikantis nustatytų reikalavimų, įskaitant pareigą savininkui suteikti prašomą informaciją, kai kurių rūšių sėklas. Jei ūkininkas šio reikalavimo nesilaiko, apdorojimas, kuris yra tik parengiamoji procedūra, tampa neteisėtas. Tačiau selekcininkas neturi įrodyti, kad ūkininkas pažeidė savo pareigą arba kad perdirbėjas konkrečiu atveju apdorojo dauginamąją medžiagą. *STV* teigia, kad perdirbėjų pateikti atsakymai yra labai naudingi savininkams kontroliuojant, kaip ūkininkai naudojami šia teise, kai savininkas neturi įrodymų, kad atitinkamas ūkininkas nusipirko vieną iš jo saugomų veislių, ir tikrinant ūkininkų, kurie naudojami teise, pateiktą informaciją.

Ši pareiga pateikti informaciją atitinka proporcingumo principą, nes ji yra susijusi tik su apdorotu kiekiu bei su asmenimis ir įmonėmis, kuriems paslaugos buvo teikiamos, t. y. duomenimis, kuriuos žino ir naudoja įmonės, pateikdamos sąskaitą už paslaugas.

11. *Brangewitz* mano, kad prašymas pateikti informaciją turi būti siunčiamas asmeniui, kuris kaip perdirbėjas faktiškai apdorojo sėklas, jei yra įrodymų, kad jis apdorojo saugomos augalų veislės dauginamąją me-

džiagą. Selekciniškai su tokiais perdirbėjais gali susisiekti tik tada, kai ketina atlikti atsitiktinį patikrinimą ir nustato, kad atitinkamas perdirbėjas teisiškai susijęs su konkrečiu ūkininku. *Brangewitz* teigia, kad ji neturi būti laikoma dauginamosios medžiagos perdirbėju, nes šio darbo tiesiogiai nevykdo. Tiesiogiai jai priklauso dvi specialios žemės ūkio mašinos javams valyti ir rūšiuoti, nuomojamos ūkininkams, kurie jas naudoja savo vardu ir rizika. Sąskaitos dydis priklauso nuo apdorotų javų kiekio.

12. Vokietijos vyriausybė teigia, jog Bendrijos teisės akte nustatyta vienintelė formali sąlyga, kad įmonei atsirastų pareiga pateikti informaciją, yra selekcininko prašymas. Nors, kurias prašoma išaiškinti šioje byloje, nenumato, kad reikėtų pateikti įrodymų arba duomenų. Ūkininką su selekciniu sieja sėklų pirkimo momentu atsiradęs ryšys, bet augalinę medžiagą apdorojęs asmuo tokio ryšio neturi; jo pareiga pateikti informaciją nesusijusi su ūkininko pareiga. Jei pareiga pateikti informaciją priklausytų nuo duomenų buvimo, tai reikštų, kad selekciniškai pirmiausia turėtų susisiekti su atitinkamais ūkininkais, nuo kurių geros valios priklausytų įrodymų gavimas. Vokietijos vyriausybės nuomone, nėra neproporcinga, jei savininkas atitinkamos informacijos prašo iš visų sėklų

perdirbėjų, neatsižvelgiant į tai, ar yra įrodymų, kad jie apdorojo kurios nors iš jo saugomų veislių augalinę medžiagą, nes reikia manyti, kad vykdydami profesinę veiklą jie nuolat apdoroja saugomų veislių augalinę medžiagą.

13. Nyderlandų vyriausybė ir Komisija mano, kad savininkas turi pateikti atitinkamus įrodymus.

B — Atsakymas į pirmą klausimą

14. Siekdamas skatinti naujų augalų veislių plėtrą, 1994 m. Bendrijos teisės aktų leidėjas nusprendė pagerinti selekcininkų apsaugą, kaip prioritetą visoje Sąjungos teritorijoje nustatydamas pramoninės nuosavybės apsaugos sistemą⁵.

15. Pagal Reglamento Nr. 2100/94 1 straipsnį „šiam reglamente nustatoma augalų veislių teisinės apsaugos sistema Bendrijoje yra

vienintelė ir išimtinė Bendrijos pramoninės nuosavybės teisių taikymo augalų veislėms forma“. Nuo jo įsigaliojimo valstybės narės turi teisę suteikti nacionalines nuosavybės teises, nors 92 straipsnis draudžia kaupiamąją apsaugą, t. y. veislė, kuriai taikoma augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje, negali būti nacionalinės augalų veislių teisinės apsaugos arba kurio nors patento tai veislei objektas. Teisinės apsaugos Bendrijoje objektas gali būti visų botaninių genčių ir rūšių veislės, įskaitant hibridus.

16. Kad veislėms būtų galima taikyti apsaugą, jos turi būti išskirtinės, vienodos, stabilios, naujos ir joms turi būti suteiktas pavadinimas. Teisės į augalų veislių teisinę apsaugą Bendrijoje turi selekcininkas, t. y. tą veislę sukūręs, atradęs arba išskyręs asmuo, arba jo teisių perėmėjas.

17. Pagal Reglamento Nr. 2100/94 13 straipsnį augalų veislių teisinės apsaugos savininkas su saugoma veisle gali atlikti tam tikrus veiksmus, nurodytus 2 dalyje: a) gaminti ar dauginti (veisti); b) paruošti dauginimui; c) siūlyti parduoti; d) parduoti ar kitaip pateikti į rinką; e) eksportuoti iš Bendrijos; f) importuoti į Bendriją; g) laikyti atsargas pirmiau nurodytais tikslais. Savininkas turi teisę suteikti leidimą atlikti šiuos veiksmus.

⁵ — Bendrijos augalų veislių teisinės apsaugos sistemos istorija ir bruožai yra paaiškinti 2002 m. kovo 21 d. mano pateiktos išvados byloje, kurioje buvo priimtas 2003 m. balandžio 10 d. Sprendimas *Schulin* (C-305/00, Rink. p. I-3525), 7–18 punktuose.

Be to, savo leidimą savininkas gali susieti su sąlygomis ir apribojimais.

gautą pasodinus selekcininko saugomą veislę, apimties. Selekcinių noras gauti atitinkamą informaciją išplaukia iš to, kad išimtimi besinaudojantis ūkininkas turi selekcininkui sumokėti teisingą atlyginimą kaip kompensaciją už tai, kad naujam auginimo sezonui jam nereikės sėklų.

18. 14 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtis iš savininko teisių, pagal kurią ūkininkams leidžiama dauginimo tikslais lauke savo ūkyje naudoti augalinę medžiagą, gautą nuėmus dauginamosios medžiagos, išskyrus hibridines ar sintetines veisles, kurioms yra taikoma augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje, derlių⁶. Ūkininkų išimtis taikoma tikrai kai kurioms 2 dalyje nurodytoms žemės ūkio augalų rūšims, suskirstytoms į keturias grupes: pašariniai augalai, aliejiniai ir pluoštiniai augalai, javai ir bulvės⁷.

20. Šis atlyginimas yra gerokai mažesnis nei tos pačios veislės dauginamosios medžiagos kaina. Dėl šios priežasties šioje byloje nagrinėjamas teisės aktas tiesioginiam paslaugos gavėjui ir asmeniui, kuris profesionaliai užsiima augalinės medžiagos apdoravimu tolesniam sodinimui, numato pareigą pateikti savininkui informaciją apie panaudotą ir apdirbtą kiekį, kuri savininkui leidžia apskaičiuoti reikalingą sumą.

19. Kaip teigė dauguma pateikusiųjų pastabas šio proceso metu, tai jau trečias kartas, kai Vokietijos teismas prašo Teisingumo Teismo išaiškavimo dėl selekcininko teisės gauti informaciją apie tai, kaip dauginimo tikslais ūkininkai naudoja augalinę medžiagą,

Kaip Teisingumo Teismas pastebėjo sprendimo *Schulin*⁸ 71 punkte, ūkininkui, kuris pasinaudojęs išimtimi nesumoka savininkui teisingo atlyginimo ir neturėdamas leidimo atlieka vieną iš Reglamento Nr. 2100/94 13 straipsnio 2 dalyje numatytų veiksmų, gali būti pareiškiamas ieškinys dėl pažeidimo nutraukimo arba atlyginimo sumokėjimo. Be to, jei pažeidimas yra tyčinis arba neatsargus, ūkininkas taip pat privalo atlyginti savininkui padarytą žalą.

6 — Van der Kooij, P.A.C.E., *Introduction to the EC Regulation on Plant Variety Protection*, Kluwer Law International, 1997, p. 36: „Tai taikoma tik ūkininkams, kurie dauginimo tikslais savo ūkyje naudoja savo augalinę medžiagą“.

7 — Bendrijos Augalų veislių agentūros prezidentas B. P. Kiewiet šiuo klausimu 2001 m. sausio 26 d. Einbeck skaitytoje paskaitoje „Modern Plant Breeding and Intellectual Property Rights“ teigė, kad: „Iš esmės šis režimas reiškia, kad buvo sukurta „ūkininkų išimtis“ svarbiausioms augalų veislėms, ginamoms pagal Bendrijos augalų veislių apsaugą“; paskelbta www.cpvo.fr/ce/articles/ocv/speech/bk.pdf.

8 — Minėta 5 išnašoje.

21. Sprendime *Schulin*, kuris yra pirmas iš šios sprendimų grupės, STV pareiškė ieškinį ūkininkui, kuris atsisakė užpildyti formuliarą, jam atsiųstą siekiant įsitikinti, kad 1997–1998 prekybos metais jis pasodino 525 veislių augalus, iš kurių 180 buvo saugomos Bendrijos teisės aktais. STV teigė, kad pagal Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 3 dalies šeštąją įtrauką kartu su Reglamento Nr. 1768/95 8 straipsniu jis turėjo teisę prašyti tokios informacijos iš visų ūkininkų vien dėl to, kad jie buvo ūkininkai, nereikalaujant pateikti įrodymų, kad buvo sodinamos saugomos veislės.

Savo išvadoje byloje *Schulin* aš nurodžiau, kad pareiga savininkui pateikti atitinkamą informaciją dėl naudojimosi šia teise yra susijusi su visais ūkininkais, kurie įsigijo saugomos veislės licencijuojamą dauginamąją medžiagą, bet ši našta negali būti perkelta ūkininkams, kurie tokios medžiagos niekad nepirko, nes tos augalinės medžiagos jie techniškai negalėjo panaudoti.

22. Aptariamoje byloje Teisingumo Teismas sutiko su šiuo pasiūlymu, teigdamas, kad atitinkamos nuostatos savininkams neleidžia reikalauti informacijos iš visų ūkininkų. Teisingumo Teismas teigė, kad turi būti duomenų, jog asmuo, iš kurio prašoma informacijos, pasinaudojo arba galėjo pasinaudoti išimtimi, o tam pakanka, kad jis

nusipirko dauginamosios medžiagos. Teisingumo Teismas taip pat pripažino, kad savininkai turi turėti galimybę iš platintojų gauti jų saugomų veislių pirkėjų vardus ir adresus⁹.

23. Antroje šios sprendimų grupės byloje *Jäger*¹⁰ STV pareiškė ieškinį ūkininkui, kuris atsisakė užpildyti formuliarą, jam atsiųstą siekiant įsitikinti, kad 1997–1998 prekybos metais jis dauginimo tikslais savo ūkyje panaudojo augalinę medžiagą, gautą pasodinus daugiau kaip 500 augalų veislių. Ši byla susijusi tik su Reglamento Nr. 1768/95 3 straipsnio 2 dalyje numatytos „turėtojų organizacijos“ teisės veikti jų vardu samprata, nes kitas klausimas yra identiškas pateiktam byloje *Schulin*. Iš tikro tai buvo išradinga gudrybė, turėjusi sudaryti galimybę atsakyti į generalinio advokato išvadą, kuris pagal teismo praktiką, nustatytą sprendime *Emesa Sugar*¹¹, viešai ir asmeniškai dalyvauja Teisingumo Teismo sprendimo, kuriuo užbaigiamas ginčas tarp šalių, rengimo procese, ir todėl, atsižvelgiant į jo bendradarbiavimo teisminį pobūdį, jo veiksmams netaikomas rungtyniškumo principas. Kadangi posėdis byloje *Jäger* įvyko (2002 m. spalio 3 d.) jau

⁹ – 62–68 punktai.

¹⁰ – C-182/01, sprendimas dar nepriimtas. Žr. mano 2002 m. lapkričio 7 d. išvadą.

¹¹ – 2000 m. vasario 4 d. Nutartis (C 17/98, Rink. p. I-665).

pateikus išvadą byloje *Schulin* (2002 m. kovo 22 d.), bet dar prieš priimant sprendimą šioje byloje (2003 m. balandžio 10 d.), *Saatgut-Treuhandverwaltungs* viešame posėdyje kritikavo išvadų turinį, kurios neatitiko jos reikalavimų¹².

24. Taigi vis dar reikia apibrėžti selekcininkų teises gauti iš sėklų perdirbėjų informaciją, kuria siekiama identifikuoti ūkininkus, kurie privalo sumokėti jiems atlyginimą už tai, kad konkrečiu prekybos sezonu pasinaudojo išimtimi.

25. Siekiant konkrečiau nustatyti sąlygas, kuriomis įsigalioja ūkininkų išimtis, sauganti atitinkamus teisėtus interesus, Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 3 dalis nustato kriterijus, kurių, priimdama įgyvendinimo taisykles, tarp jų Reglamentą Nr. 1768/95, turi laikytis Komisija. Pagal 14 straipsnio 3 dalies šeštąją įtrauką tiek ūkininkai, tiek perdirbimo paslaugų teikėjai privalo savininkams teikti reikalingą informaciją. Šis reikalavimas detalizuotas Reglamento Nr. 1768/95 8 straipsnyje ūkininkų atžvilgiu ir 9 straipsnyje perdirbėjų atžvilgiu. Abiejų straipsnių tekstai panašūs, su atitinkamais

pakeitimais, ir dėl šio panašumo kai kurie šios prejudicinės procedūros dalyviai gynė 9 straipsnio aiškinimą, panašų į 8 straipsnio aiškinimą sprendime *Schulin*, su kuo aš visiškai nesutinku.

26. Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 3 dalies antroji įtrauka leidžia ūkininkui pačiam arba per jam teikiamas paslaugas apdoroti augalinę medžiagą auginimui, nepažeidžiant tam tikrų apribojimų, nustatytų siekiant užtikrinti pateiktos apdoroti medžiagos ir apdorotos medžiagos tapatumą.

27. Šią nuostatą papildo Reglamento Nr. 1768/95 13 straipsnis, pagal kurį veislės, kuriai taikoma augalų veislių teisinė apsauga Bendrijoje, augalinė medžiaga be išankstinio savininko sutikimo negali būti paimta iš ūkio, kuriame ji buvo gauta, apdorojimo sodinimui tikslu.

Tačiau toks veiksmas leidžiamas, jei ūkininkas įgyvendino atitinkamas priemones, užtikrinančias pateiktos apdoroti medžiagos ir apdorotos medžiagos tapatumą, ir apdorojimą vykdo užregistruotas perdirbėjas arba perdirbėjas, kuris pranešė apie savo veiklą oficialiai kompetentingai institucijai, kad būtų įtrauktas į perdirbėjų sąrašą, ir įsipareigoja ūkininkui grąžinti tą pačią medžiagą. Šie

¹² — Šis įvykis yra plačiau aptariamas 2002 m. lapkričio 7 d. mano išvados minėtoje byloje *Jäger* 28–30 punktuose.

sąrašai, kurie turėjo būti sudaryti iki 1997 m. liepos 1 d., kartu su registrais skelbiami arba apie juos pranešama savininkų, ūkininkų ir perdirbėjų organizacijoms. Valstybės narės gali pasinaudoti šiame straipsnyje joms suteikta teise nustatyti kvalifikacinius reikalavimus, kuriuos turi atitikti perdirbėjai, kad būtų įtraukti į sąrašą.

28. Tokia yra perdirbėjo pareigos informuoti selekcininką apimtis, nes pagal Reglamento Nr. 1768/95 13 straipsnį apdoroti gali tik specializuotas perdirbėjas, kuris užtikrina pateiktos apdoroti medžiagos ir apdorotos medžiagos tapatumą. Tokius reikalavimus gali tenkinti įmonės, kurios apdoroja nuosavyuose įrenginiuose, bei tos, kurios atgabena būtiną techniką, įrenginius ir darbuotojus bei vykdo veiklą ūkininko ūkyje.

Tačiau įmonė, kuri vien nuomoja techniką ūkininkams, kad jie galėtų atlikti apdorojimą savo ūkyje, neturi galimybės užtikrinti apdorojamo produkto, net jei sąskaita priklauso nuo javų tonų kiekio. Tokią įmonę su ūkininku sieja ne paslaugų teikimo, o turto

nuomos santykis¹³, ir dėl šios priežasties jos savo nuožiūroje neturi informacijos, kurią pagal Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsnį perdirbėjai privalo suteikti savininkams. Taigi savininkams nebūtų prasminga susisiekti su tokiais įmonėmis siekiant patikrinti informacijos pagal Reglamento Nr. 1768/95 15 straipsnį teisingumą.

29. Be to, tik perdirbėjai, kurie apdoroja vienos iš Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 2 dalyje numatytų veislių sėklas, privalo pateikti informaciją selekcininkui, nes išimtis taikoma tik šioms sėkloms, o apdorojimo dauginimo tikslais sąvoka visai kitai medžiagai yra netaikoma.

30. Išskyrus atvejus, kai ūkininkas apdoroja dauginamąją medžiagą, tiesiogiai savo ūkyje naudodamas išsinuotą techniką, kurie neabejotinai dėl poreikio turėti specifinių techninių žinių pasitaiko retai, Bendrijoje įsteigtos įmonės, kurios sodinimo tikslu apdoroja pirmesniuose šios išvados punktuose nurodytų veislių augalinę medžiagą, privalo selekcininkams pateikti prašomą informaciją.

¹³ – Apibreziamas kaip sutartis, kuria viena iš šalių įsipareigoja kitai suteikti teisę naudotis daiktu tam tikrą laiką už nustatytą kainą. Ispanijos civilinio kodekso 1543 straipsnis.

31. Bet kuriuo atveju nustatyti, ar atsakovė yra perdirbėjas, kuriam taikomos Reglamentų Nr. 2100/94 ir Nr. 1768/95 nuostatos, privalo nacionalinis teismas, vadovaudamasis Teisingumo Teismo aiškinimu ir pateiktais įrodymais.

32. Suprantu, kad toks Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 3 dalies šeštosios įtraukos aiškinimas kartu su Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsniu skiriasi nuo mano pateikto išvadoje byloje *Schulin*, kuriam pritarė Teisingumo Teismas, nors Reglamento Nr. 1768/95 8 ir 9 straipsnių tekstai yra labai panašūs. Šiuos skirtumus galima paaiškinti įvairiai, be to, naujasis aiškinimas skiriasi nuo Komisijos siūlomo aiškinimo, bent jau atsižvelgiant į nuostatos tekstą ir tikslą.

33. Reglamento Nr. 1768/95 8 straipsnis nustato informacijos, kurią turi pateikti ūkininkai, turinį. Kaip buvo pabrėžta sprendime *Schulin*, selekcininkai yra pagrindiniai ir tiesioginiai asmenys, kurie gauna naudos pagal Bendrijos teisės aktus dėl augalų veislių teisinės apsaugos, o ūkininkai gauna naudos dėl pasiektos pažangos, nes jiems tampa prieinama geresnės kokybės dauginamoji medžiaga. Kai ūkininkai įsigyja saugomos veislės dauginamosios medžiagos, atsiranda jų teisinis santykis, kad ir koks nežymus jis būtų, su savininku, o santykis tampa reikš-

mingesnis, jei medžiaga yra vienos iš keturių Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 2 dalyje numatytų veislių ir jie naudoja augalinę medžiagą sodinimui sekantį sezoną, nes tokiu atveju ūkininkai privalo mokėti savininkui atlyginimą.

34. Dėl šių priežasčių sprendime *Schulin* Teisingumo Teismas nusprendė, kad Bendrijos teisės aktų, pagal kuriuos visi ūkininkai vien dėl savo profesijos, net tie, kurie niekad nebuvo įsigiję ar sodinę saugomos veislės dauginamosios medžiagos, nurodytos Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 2 dalyje, turi savininkui pateikti visą reikalingą informaciją, aiškinimas siekia daugiau, nei būtina teisėtiems selekcininko ir ūkininko interesams apsaugoti. Šiam tikslui savininkas turi turėti tam tikrų duomenų, kad selekcininkas rėmėsi išimtimi arba gali tai padaryti, o sėklų įsigijimas gali būti laikomas tokia informacija. Bet kuriuo atveju selekcininkas privalo pasirūpinti tuo, kad sužinotą informaciją apie asmenis, įsigyjančius jo saugomas veisles¹⁴.

35. Ši byla, priešingai, yra susijusi su Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsniu, kuris numato informaciją, kurią turi suteikti dauginamosios medžiagos perdirbėjai, kurių padėtis savininko atžvilgiu gerokai skiriasi nuo ūkininkų padėties.

14 — 57, 63 ir 66 punktai.

36. Pirma, kai pasinaudojama Bendrijos teisėje numatyta ūkininkų išimtimi, selekcininkas, vykdydamas savo veiklą, santykių su perdirbėju neturi. Nors pagal Reglamento Nr. 2100/94 13 straipsnio 2 dalies b punktą savininko leidimas yra būtinas, saugomos dauginamosios medžiagos apdorojimą dauginimo tikslais savo įrenginiuose arba ūkininko ūkyje atlieka perdirbėjas. Šiuos abu atvejus aptaria Reglamento Nr. 1768/95 13 straipsnio 1 dalis, pagal kurią abu subjektai privalo įgyvendinti priemones, užtikrinančias pateiktos apdoroti medžiagos ir apdorotos medžiagos tapatumą.

Atrodo, kad tokį aiškinimą patvirtina Reglamento Nr. 1768/95 15 straipsnis, skirtas perdirbėjų kontrolei, iš kurių savininkas turi teisę reikalauti pateiktą informaciją patvirtinančių įrodymų, pavyzdžiui, sąskaitų, kitų medžiagos identifikavimo dokumentų, bandinių, arba net apdorojimo arba saugojimo patalpų parodymo.

38. Trečia, egzistuoja svarbus Reglamento Nr. 1768/95 8 ir 9 straipsnių tekstų skirtumas, kuris, mano supratimu, Teisingumo Teismui leidžia perdirbėjams netaikyti sprendime *Schulin* ūkininkų ir pareigos pateikti informaciją atžvilgiu pateikto aiškinimo. Šis reglamentas nesuteikia savininkui teisės klausti ūkininkų, ar jie įsigijo jo saugomos veislės medžiagos, nes pagal šią taisyklę preziumuojama, kad savininkas jau žino šią informaciją, o dėl šios priežasties savininkas gali ūkininkų tiesiogiai klausti, ar augalinę medžiagą jie naudojo kaip dauginamąją medžiagą.

37. Antra, nors daug Bendrijos ūkininkų neaugina nė vienos iš Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 2 dalyje nurodytų veislių, ir iš to išplaukia, kad nėra proporcinga iš visų jų reikalauti užpildyti selekcininkų siunčiamus klausimynus, yra didelė tikimybė, kad vykdydami savo veiklą perdirbėjai apdoroja saugomos veislės dauginamąją medžiagą. Atsižvelgiant į tai, kad jei jie nėra pasirašę sutarties, perdirbimo paslaugų teikėjų su selekcininku nesieja joks teisinis ryšys ir ūkininkai kreipiasi į tokias įmones, remdamiesi išimtimi, atrodo logiška, kad savininkams turėtų būti suteikta teisė gauti informaciją ir iš vieno, ir iš kitų, kad būtų įgyvendinta jų teisė gauti teisingą atlyginimą.

Kita vertus, kai selekcininkai kreipiasi į perdirbėjus, su kuriais jie neturi teisinių santykių, selekcininkai privalo iš pradžių įsitikinti, kad perdirbėjai apdorojo kurios nors iš jo veislių dauginamąją medžiagą, ir, jei taip yra, selekcininkas gali toliau klausti apie kiekius, datas, vietas ir paslaugos užsakovus. Jei teisės aktų leidėjas būtų norėjęs, kad, norėdamas susisiekti su perdirbėju, savininkas privalėtų turėti duomenų,

kad atitinkamas perdirbėjas savo įrenginiais apdorojo saugomą medžiagą (pavyzdžiui, panaudodamas informaciją, kurią ūkininkai privalo pateikti pagal Reglamento Nr. 1768/95 8 straipsnio 2 dalies d punktą), 9 straipsnis būtų suformuluotas taip, kad iš perdirbėjo reikalaujama vien tik patvirtinti savininko jau žinomą informaciją. Tačiau taip nėra, kaip aišku iš 9 straipsnio 2 dalies b ir e punktų.

39. Ketvirta, nors perdirbėjas paprastai teikia paslaugas ūkininkams pagal paslaugų teikimo sutartį, Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsnio 2 dalies b punktas numato galimybę, kad jis nežino, kokios veislės yra apdorota dauginamoji medžiaga, ir nori tai sužinoti, siekdamas įvykdyti savo pareigą informuoti. Todėl, kai pripažįstama, kad jis nežino, ar atitinkama medžiaga yra saugomos veislės, atrodo neprotinga iš savininko reikalauti kokių nors duomenų, kad jo saugoma medžiaga buvo apdorota atitinkamos operacijos metu, siekiant patvirtinti įtarimus.

40. Galiausiai Reglamento Nr. 1768/95 8 straipsnio 5 dalis nustato, kad, gavus sutikimą, prašymas pateikti informaciją gali būti siunčiamas ne tiesiogiai ūkininkams, o ūkininkų kooperatyvui dėl jo narių, perdirbėjui dėl ūkininkų, kuriems jie suteikę

paslaugą per einamuosius prekybos metus, ar dauginamosios medžiagos tiekėjui. Pagal 8 straipsnio 6 dalį atitinkami asmenys privalo perduoti informaciją, jei jie gavo atitinkamą ūkininko įgaliojimą.

Nesutinku su *Brangewitz* nuomone, kuri remiasi pirmesne nuostata grįsdama savo teiginį, kad, norėdamas susisiekti su perdirbėju, savininkas turi turėti ūkininko sutikimą. Ši norma atlieka tik pagalbinį vaidmenį direktyvos sistemoje, kuri turi leisti kitiems perdirbėjams, su kuriais ūkininkas kontaktuoja vykdydamas savo veiklą, suteikti informaciją jo vardu.

41. Tas pats taikoma Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsnio 5 daliai, pagal kurią prašymą pateikti informaciją savininkas gali siųsti ne tiesiogiai perdirbėjui, o perdirbėjų organizacijoms, kurių narys pastarasis yra, ar ūkininkams, kuriems jis suteikė paslaugą per einamuosius prekybos metus. Kaip ir pirmesniu atveju, šios organizacijos ir ūkininkai privalo suteikti informaciją, jei jie gavo atitinkamą atitinkamo perdirbėjo įgaliojimą. Tokia priemonė taip pat nepakeičia pagrindinės, autonomiškos pareigos, perdirbėjams nustatytos Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsnio 2 ir 3 dalyse.

42. Taigi Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 3 dalies šeštosios įtraukos nuostatos kartu su Reglamento Nr. 1768/95 9 straipsniu turi būti aiškinamos taip, kad saugomos veislės savininkas turi teisę prašyti atitinkamos informacijos iš perdirbėjo vienos iš Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 2 dalyje nurodytų žemės ūkio augalų rūšių dauginamosios medžiagos atžvilgiu, neatsižvelgiant į tai, ar yra duomenų, kad jis apdorojo augalinę medžiagą, gautą auginant savininko saugomos veislės dauginamąją medžiagą.

VI — Antras prejudicinis klausimas

43. Atsižvelgiant į tai, kaip aš pasiūliau atsakyti į pirmą klausimą, antro klausimo nagrinėti nereikia, nes jis buvo pateiktas alternatyviai ir į jį atsakyti reikia tik tada, jei būtų reikalaujama įrodymų dėl selekcininko saugomos dauginamosios medžiagos apdorojimo.

VII — Išvada

44. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, Teisingumo Teismui į *Landgericht Düsseldorf* pateiktus klausimus siūlau atsakyti taip:

„1994 m. liepos 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2100/94 dėl augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje 14 straipsnio 3 dalies šeštosios įtraukos nuostatos, siejamos su 1995 m. liepos 24 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1768/95, įgyvendinančio Tarybos reglamento (EB) Nr. 2100/94 dėl augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje 14 straipsnio 3 dalyje numatytos žemės ūkio išimties taisyklės, 9 straipsniu, turi būti aiškinamos taip, kad saugomos veislės savininkas turi teisę prašyti atitinkamos informacijos iš perdirbėjo vienos iš Reglamento Nr. 2100/94 14 straipsnio 2 dalyje nurodytų žemės ūkio augalų rūšių dauginamosios medžiagos atžvilgiu, neatsižvelgiant į tai, ar yra duomenų, kad jis apdorojo augalinę medžiagą, gautą auginant savininko saugomos veislės dauginamąją medžiagą.“